

Finanční bilance s EU za rok 2004

PETR MACH

Jedním z měřítek výhodnosti členství v EU je saldo odvodů do EU a dotací z EU. Ministerstvo financí 8. února vydalo zprávu, podle níž jsme dosáhli za rok 2004 zisku 6,7 miliardy korun při odvodech do EU ve výši 18 miliard korun a příjmech z EU ve výši 24,7 miliardy korun¹⁾. Vláda ovšem zaměřila některé platby nad rámec hlavního odvodu, po jejichž započtení je pravděpodobné, že ČR v roce 2004 zaplatila do EU více, než kolik z EU získala.

Horší, než jsme čekali

Ještě 13. května loňského roku Ministerstvo financí předpokládalo čistý zisk 12,4 miliardy při odvodech 16,8 miliardy a příjmech 29,2 miliardy²⁾. „Důvodem horšího výsledku byly prodlevy ve schvalování žádostí o platby na straně Komise,“ uvádí dnes Ministerstvo financí. Důvodem byla i změna metodiky výpočtu HDP, z něhož se odvíjí základní příspěvek do EU. HDP na základě nařízení EU vychází o 170 miliard vyšší (o nařízené změně metodiky HDP jsme psali v LF 10/2003). I náš odvod do EU byl proto vyšší.

Ministerstvo financí nicméně stále nevykazuje platbu cel, jež platí čeští občané ve prospěch EU v cenách zboží, dále splátku kapitálu do Evropské investiční banky a platbu do Evropské centrální banky.

Zamlčovaná cla

Do našeho vstupu do EU vybíral stát na clech přibližně 1 miliardu korun měsíčně. Po vstupu do EU platíme cla i nadále, s tím rozdílem, že tyto peníze nyní scházejí v českém státním rozpočtu a objevují se nově v rozpočtu Evropské unie. Je tedy přirozené započítat placená cla do celkové finanční pozice mezi Českou republikou a EU.

Přesné číslo cel asi nikdy nebudeme znát, známe pouze objem cel, která dovozci zaplatili během našeho členství v EU v roce 2004 na území České republiky (4 miliardy korun). Neznáme ale cla zaplacená našimi občany v cenách zboží, které dovozci proclili přímo na vnějších hranicích Evropské unie. Protože celní zatížení dovozu má EU zhruba stejně jako měla Česká republika před vstupem a protože i před vstupem plynula takřka veškerá cla jen z dovozu ze zemí mimo dnešní EU (díky asociační dohodě s EU a díky dohodě o volném obchodu ve střední Evropě CEFTA), můžeme předpokládat, že jsme na clech platili i od května do prosince přibližně miliardu měsíčně, tentokrát však ve prospěch Unie.

Splátky kapitálu do evropských institucí

Kromě cel v bilanci zveřejněné Ministerstvem financí chybí některé další platby do EU, které jsme nuceni platit, a které slouží k financování evropských institucí.

Jak plyne z rozhodnutí Evropské centrální banky³⁾, Česká republika musela zaplatit k 1. květnu 2004 první splátku kapitálu ECB ve výši 5 680 860 euro (176 milionů Kč). Tyto peníze tak ECB může využít např. na výstavbu nového honosného sídla ve Frankfurtu nad Mohanem. Peníze ECB musíme platit, ať už používáme euro či ne. Do další instituce, Evropské investiční banky (EIB) musí ČR splatit splatný kapitál 62,9 mil. eur a rezervy 158 mil. eur (celkem v korunách 7 miliard), přičemž tyto příspěvky mají být splaceny v osmi splátkách do roku 2009.⁴⁾ Do této byrokratické instituce, kde jen plat zástupce české vlády v představenstvu EIB Ivana Pilipa stojí měsíčně 530 milionů korun, mu-

sela Česká republika v září 2004 zaplatit prvních 880 milionů korun.

Chmurná budoucnost

Rok 2004 byl nejspíš posledním rokem, kdy jsme na EU dopláceli relativně málo. Rozpočtová kompenzace – částka vyjednaná ve Smlouvě o přistoupení jako nenáročná platba – bude letos nižší a příští rok má skončit. Cla budeme do EU platit již po celý rok – a jen za leden odvedlo Ministerstvo financí Evropské unii cla za zboží proclené v ČR ve výši jedné miliardy korun. Platby z fondů Phare skončí úplně. Naše platby do Evropské investiční banky mají pokračovat až do roku 2009, přičemž v letech 2007 a 2008 mají být dokonce dvojnásobné. Platit budeme muset navíc peníze do evropského Výzkumného fondu uhlí a oceli, další zbytečné instituce EU.⁵⁾ Celkem budeme muset ve čtyřech různých splátkách do této instituce splatit do roku 2009 přes 1,2 miliardy korun.

Vláda doufá, že nejvíce peněz získá v příštích letech ze strukturálních fondů. I ty se mohou České republice snadno vypařit, pokud bude ratifikována euroústava, která ruší princip věta při přerozdělování našich peněz do strukturálních fondů.

Pochybné využití

Po započtení všech uvedených plateb je zjevné, že Česká republika na členství v EU první rok svého členství nevydělala a další roky bude situace patrně ještě horší. A to nemluvíme o tom, kolik dalších peněz od daňových poplatníků musí vláda vynakládat na výběr daní pro EU a na provoz vládních agentur zajišťujících distribuci evropských dotací. V LF 11/04 jsme psali o tom, jak Národní vzdělávací fond vynakládá na platy a provoz částku, která převyšuje objem rozdělených dotací.

Platby do EU a příjmy z EU za rok 2004 (mil. Kč)

Platby do EU		Příjmy z EU	
Odvod z HDP a DPH	14 414	Evropské fondy Phare, Ispa a Sapard	4 960,0
Kompenzace pro Velkou Británii	1 639	Zemědělské dotace	2 814
Platba kapitálu do EIB	880	Dotace ze Strukturálního fondu	5 173
Platba kapitálu do ECB	176	Dotace z Kohezního fondu	1 017
Platba cel za zboží proclené v ČR	3 960	Programy EU v ČR	298
Platba cel za zboží proclené mimo ČR	nezjištěno	Rozpočtové kompenzace	10 466

Zdroj: Ministerstvo financí a ČNB

(Pokračování na str. 2)

Finanční...

(Dokončení ze str. 1)

Ještě závažnější otázkou je, na co byly peníze získané zpět z EU vynaloženy. Je to opravdu vždy na výdaje, které stát či obce chtěly loni financovat na prvním místě? Máme jásat nad tím, když se peníze vrátí do ČR v podobě výdajů na intervenční nákupy, které zdražují cukr a obilí? Neuměli by čeští občané využít sami svých 25 miliard lépe, než jak to za ně dělá mašinérie, v jejímž rámci tyto peníze postupně putují od občana do Prahy, pak z Prahy do Bruselu, aby pak na základě schválených žádostí putovaly po nakrmení všech úředníků zpět do České republiky na ochybné projekty?

Vyjednejme si výjimku: nic nežádat, nic neplatit

Rozumným krokem české vlády by bylo, aby se pokusila dojednat s Evropskou unií

Další předepsané platby do některých evropských institucí (mil. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Do Evropské investiční banky	880	880	880	1760	1760	880
Do Výzkumného fondu uhlí a oceli			186	248	371	433

Zdroj: Smlouva o přistoupení

výjimku: Vzdali bychom se v ní veškerých dotací z EU (které stejně jen kazí rovné tržní prostředí i morálku) výměnou za neplacení příspěvků do EU. Svě členství bychom si i tak dál bohatě platili prostřednictvím cel.

Není to tak beznadějný nápad, jakým se může na první pohled zdát. EU je výjimkami protkaná. Za rok 2004 zaplatila ČR do EU také český příspěvek 1,6 miliardy korun na kompenzaci pro Velkou Británii, která má dojednáno, že ji ostatní vrátí část jejich peněz tak, aby Británie na členství netratila. I samotné České republice se podařilo před vstupem vyjednat na první tři roky členství částečné kompenza-

ce, které EU vrací obratem zpět do národního rozpočtu.

Ostatním by se mohl český návrh zamlouvat, protože žijí v domnění, že na nás doplácí. Takový námět by pak mohl být i inspirací pro ostatní členy EU a cestou k přeměně EU v nebyrokratickou zónu volného obchodu.

Poznámky:

- 1) Tisková zpráva MF ČR 8. 2. 2005
- 2) Tisková zpráva MF ČR 12. 5. 2004
- 3) Rozhodnutí ECB 2004/10 ze dne 23. dubna 2004
- 4) Smlouva o přistoupení - Protokol o Evropské investiční bance
- 5) Závěrečný akt Smlouvy o přistoupení

Kdo nás ochrání před akcemi ministerstva?

MARTIN FRÉLICH

Ministr průmyslu a obchodu Milan Urban v rozhovoru pro televizi NOVA 3. února 2005 nastínil, jak bude vypadat připravovaná novela zákona o reklamě, kterou zpracoval jeho úřad na základě novoročních slev v českých super a hypermarketech. Inspirací mu byl dopis pana Slavička z Brna, na kterého nezbyl v Carrefouru zlevněný sporák.

Sociálnědemokratický regulátor a přerozdělovač dotací pod záminkou ochrany spotřebitele hodlá nařizovat, jaký minimální počet kusů zboží má být v prodeji při slevách, kdy mají slevy probíhat, jak mají být informováni spotřebitelé. Možná se dočkáme toho, že všechny slevy budou schvalovat úředníci na ministerstvu, popř. na České obchodní inspekci.

Výprodej skladových tepláků, který se objeví jako lákadlo na letáku nejmenovaného hypermarketu, bude pak nejspíš vypadat asi takto: „101 kusů, ve dnech 3. až 6. tohoto měsíce, cena 99 Kč, původní cena 299 Kč“. Takže zajdu před obchod, stoupnu do fronty, spočítám řadu zda nejsem za limitem a pro jistotu se ještě zeptám, kdo tu stojí na tepláky. Absurdní? Nikoli. A mám jistotu, že bez tepláků neodejdu.

Pan ministr však zapomněl na jednu významnou věc. Nejenom, že proti němu stojí silný protivník v podobě super a hypermarketů, ale hlavně silný protivník v podobě spotřebitele, tedy toho, na koho se ministr ve své dobré vůli odvolává. Spotřebitel se především dívá na cenu

(zvláště pak, jedná li se o výprodej), a ta díky regulačním nápadům ministra bude vyšší o náklady na zabezpečení podmínek zákona či na hledání třetí cesty, tj. jak zákon obejít. I to stojí peníze. Takže kdo je nakonec potrestán? Není to ani prodejce, není to ani ministr, ale je to spotřebitel, který vytáhne z peněženky více korun, aby byl chráněn.

Neбудme naivní ani hloupí, že si super a hypermarkety nenajdou cestu, jak se vyhnout hloupému nařízení. Hlupákem a navíc tak zůstane jen ministr Urban a jeho úřad. Spotřebitelé by měli být spíše než před akcemi obchodníků chráněni před akcemi Urbanova úřadu.

Autor je předseda Ekonomického klubu Mladých konzervativců

Komplikovaná EU potřebuje komplikovanou ústavu

„Nemůžeme používat dětinsky jednoduchý jazyk, protože by to neodpovídalo komplexnosti celého systému,“ vysvětluje vrchní politolog EU Peter Ludlow [LN 3. 2. 2005], proč euroústava musí mít 850 stran komplikovaného textu. Běžní občané tudíž nemusí mít obavu ze schválení nesrozumitelné ústavy, nadlidi v Bruselu ji sepsali v zájmu komplexnosti systému. Ludlow působí v bruselském Centre for European Policy Studies, „nezávislém“ institutu financovaném Evropskou unií.

Německo chce výhody ze symbolických důvodů

„Německá vláda trvala na tom, aby článek v ústavě byl ze symbolických důvodů,“ uvedly Lidové noviny [3. 2. 2005] na ospravedlnění toho, že Německo má v euroústavě vyjednanou výjimku ze všeobecného zákazu poskytování státní pomoci fir-

mám. Výjimku mají v článku III-161 euroústavy „podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením.“ Stejnou výjimku má Německo v článku III-243 na zpoplatňování dopravy po silnicích. Zatímco Česko je pro údajnou neslučitelnost s podmínkami jednotného trhu popotahováno za to, jaké účtuje poplatky pro kamiony, Německo má výjimku.

Nevyloučili by nás, museli bychom vystoupit sami

„Pokud bychom řekli [euroústavě] NE, vydáváme soud sami nad sebou. Nikdo by nás nevyloučil. Museli bychom vystoupit sami,“ uvedl ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda [MF DNES 5. 2. 2005] na otázku redaktora, zda České republice hrozí nucený odchod z EU v případě, že neschválíme euroústavu.

Jacques Chirac: Což takhle zavést světové daně!

26. ledna 2005 na setkání předních politiků a businessmanů ve švýcarském Davosu vystoupil prezident Francie Jacques Chirac

s návrhem na zavedení světových daní. Přinášíme výtažky z Chiracova projevu:

„Ekonomické síly ponechány samy sobě jsou slepé a přispívají k marginalizaci nejchudších.“

„Nechci v žádném případě obcházet suverenitu států a jejich svrchovanou pravomoc uvalovat daně, když v současnosti neexistuje světový parlament, který by mohl světové daně odhlasovat. Ale to nemůže bránit

tomu dojít ve spolupráci ke shodě na zavedení celosvětových daní.“

„Dnes navrhuji pouhé uvalení pokusné daně určené k boji proti AIDS. Nabízí se několik základů pro uvalení takové daně. Jednou možností je zdanění mezinárodních finančních převodů peněz. Tak by se dalo ročně vybrat 10 miliard dolarů. Je tu ještě druhá možnost. Což takhle vyzvat země, které cítí bankovní tajemství, aby vykompenzovaly částečně svůj podíl na daňových únicích – a zdanit převody peněz z a do takových zemí? Výnos

této daně bychom použili na rozvoj. Třetí cesta: Což takhle zväžit možnost zdanění pohonných hmot na letadla a lodě! Tím bychom zmobilizovali dalších pár miliard dolarů. A ještě další metodu mám. Maličkou přírážku na tři miliardy letenek prodaných ročně po světě. Kupř. takový jeden dolar přírážky by nám vynesl minimálně tři miliardy dolarů.“

„Francie tyto návrhy během pár týdnů předloží kompetentním orgánům. Mezi ně patří OSN, EU, mezinárodní finanční instituce a specializované instituce jako Mezinárodní organizace pro civilní leteckou dopravu.“

„Současně je třeba – v planetárním měřítku – ustavit nové formy vlády pro globální trh, obdobně, jako to naši předkové v devatenáctém a dvacátém století udělali v národním měřítku.“

„Budoucností globalizace nesmí být ekonomika, kde se praktikuje sociální dumping, ale ekonomika s respektem k našim sociálním standardům.“

Nátlak většiny je férový a demokratický

„Když evropskou ústavu neschválí menší stát, jako Česká republika, bude požádán, aby si rozmyslel, co vlastně chce. není nic neférového ani nedemokratického počítat dopředu s tím, že ústava bude stejně platit, i když jí nepodpoří všechny státy. Vždyť v případě Česka je vás jen deset milionů proti čtyřem stům milionům,“ uvedl Ludlow [LN 3.2.05] a citoval příklad Irska a Dánska, které byly přinuceny referenda o evropských smlouvách opakovat dokud výsledek nebyl ANO.

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

V této rubrice představujeme úřady, které žijí z peněz daňových poplatníků a jejichž existence je zbytečná nebo dokonce škodlivá. Jsme přesvědčeni, že odstraňování zbytečných úřadů je jediná cesta k omezení korupce a účinná cesta ke snížení daňového břemene.

Výzkumný fond uhlí a oceli

Sídlo: Brusel

Vznik: Fond byl zřízen rozhodnutím Rady 27.2.2002 jako nástupnický subjekt Evropského sdružení uhlí a oceli, zárodku EU z padesátých let.

Činnost: Fond poskytuje dotace na „výzkum v sektorech spojených s odvětvími uhlí a oceli“, přičemž Rada rozhodla, že 27,2 % fondů bude vyčleněno pro uhelnou lobby a 72,8 % pro ocelářskou lobby.

Financování: Nové členské země musí na základě Smlouvy o přistoupení přispět do Fondu celkem 5 miliardami korun, z toho Česká republika musí vložit 1,2 miliardy korun.

Hodnocení: Jde o zbytečnou instituci, která neefektivně přerozděluje peníze ev-

ropských daňových poplatníků ve prospěch uhelné a ocelářské lobby.

Verdikt: Zrušit nebo se vyvázat ze závazků vůči Fondu. Česká republika ale nemá pravomoc zrušit Fond uhlí a oceli ani nemůže jednostranně odstoupit od své účasti na něm. Povinnost financovat Fond je zakotvena ve Smlouvě o přistoupení i v návrhu euroústavy. Po rozpadu EU bude dělení majetku této instituce jedním z bodů komplikovaného vypořádání četných majetkových nároků.

Evropská centrální banka (ECB)

Sídlo: Frankfurt (Německo). Na obrázku je schválený návrh nové budovy Evropské centrální banky ve Frankfurtu nad Mohanem, která má stát minimálně 15 miliard korun [tisková zpráva ECB 20.1.05].

Počet zaměstnanců: 1213

Náklady na platy: 4 miliardy korun

Financování: Od vstupu do EU platí i Česká republika – nad rámec svého příspěvku do EU – splátky kapitálu ECB. První splátku, 176 milionů korun, jsme museli zaplatit na základě rozhodnutí EU č. 507/2004 k 1. květnu 2004.

Hodnocení: Evropská centrální banka vydává evropskou měnu euro a řídí měnovou politiku v eurozóně. Nadnárodní centrální banka není potřeba, protože měny mohou vydávat konkurující si soukromé nebo národní banky. Po zavedení eura náklady na centrální bankovníctví v Evropě vzrostly, celkový počet zaměstnanců Evropského systému centrálních bank se zvýšil a výkon evropské ekonomiky se zpomalil. Země EU, které nemají euro, rostou více než dvojnásobným tempem, než země, které vyměnily svoji měnu za euro.

Verdikt: Oddalovat vstup do eurozóny co nejdéle. Česká republika nemůže jednostranně od účasti na euru odstoupit. Musíme přistoupit k euru, splatit kapitál ECB a převést na ECB své devizové rezervy. Po rozpadu EU bude kapitál ECB předmětem mezinárodního majetkového vypořádání, podobně jako se dělila aktiva Státní banky československé po rozpadu měnové unie mezi ČR a Slovenskem.

Sysli místo letiště

Pražské letiště v Letňanech, muselo být vyhlášeno chráněným územím evropského významu v rámci sítě „Natura 2000“. Důvodem je, že se zde rozmnožili sysli (což jsou takové větší krysy žijící na poli). Z evropských směrnic

proto vyplývá, že vlastník letiště bude muset místo zajišťování přistávání a startování letadel nebo výstavby domů pravidelně sekat trávu tak, „aby byl udržován vhodný stav biotopu sysla“ [MF DNES 5. 2. 2005]. Ušlý zisk může investor žádat po českém státu. Vláda předpokládá, že ročně bude vynakládat z našich daní na odškodnění majitelů území, která budou zařazena do soustavy evropských přírodních lokalit, 400 milionů korun.

Relikt komunismu

„Rovná daň je vítr z Východu, je to relikv komunismu a jeho rovnostářství,“ uvedl poslanec za ČSSD Michal Kraus v reakci na návrh ODS zavést jednu sazbu daně 15 % a na skutečnost, že rovnou daň zavedlo již osm zemí střední a východní Evropy [Sedmička TV NOVA 23. 1. 2005]. Reliktem komunismu je spíš Kraus, který byl do roku 1989 poslancem za KSČ a dnes prosazuje zvýšení daňové progresivity.

Máme suverenitu – zvýšme televizní poplatky

„Chtěl bych vzkázat všem politikům, kteří mají tak dojemnou starost o naši suverenitu, třeba v případě evropské ústavy, že tím, že nepodpoří zvýšení koncesionářských poplatků, tak o tu suverenitu přijdeme sami,“ uvedl herec Tomáš Töpfer, když obhajoval zvýšení daně z televizoru ze 75 na 100 Kč měsíčně. [Události-komentáře ČT

8. 2. 2005] Popletl si patrně pojem suverenita (svrchovaná pravomoc určovat na daném území zákony) s nějakým jiným pojmem. Veřejnoprávní lobby může ale být s euroústavou spokojená: Nejenže euroústava vyjímá státní televize ze všeobecného zákazu zvýhodňování oproti konkurenci (Protokol č. 27 připojený k euroústavě), ale rovněž umožňuje Evropské unii diktovat kvóty pro evropské filmy.

překlady a tlumočení

Mgr. Veronika Lásková

francouzština • angličtina • čeština

obchodní jednání, odborné texty, dokumenty

tel. 736 112 002

veronika.laskova@volny.cz

PŘEDPLATNÉ

ZAUJAL VÁS ČASOPIS
L'AISSÉ FAIRE?

PŘEDPLAŤTE SI
JEJ ZA 100 Kč

Předplatné zahrnuje
zasílání deseti čísel LF ročně
každý měsíc kromě července
a srpna.

Kontaktujte Petra Macha:

Tel.: 603 228 753

E-mail: mach@iol.cz

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@iol.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Dalibor Roháč. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597